

RADOVI O PUČKOM USTANKU MATIJA IVANIĆA

Nikša Petrić, Zagreb

Pučki ustanak Matija Ivanića koji je širinom svoga zamaha bio duboko uznemirio mletačku Dalmaciju ima dosta čudno mjesto u historiografiji. Burni događaji na Hvaru 1510—1514. godine zabilježeni su već kod povjesničara 16. stoljeća, a spominjani su i kroz kasnija stoljeća, ali nisu doživjeli dostojnu povijesnu valorizaciju sve do najnovijeg doba.

Još nam je uvijek glavni izvor za pučki ustanak mletački povjesničar Marin S a n u d o (1466—1536), koji je u svojim »Dnevnicima« (I Diarii) kroničarski bilježio sve događaje od 1496. do 1536. godine. Kao član Velikog vijeća, Vijeća umoljenih i Dodatka Vijeća desetorice imao je mogućnosti izravno pratiti sva zbivanja u Mletačkoj republici i koristiti se svim spisima najvažnijih mletačkih tijela. Sanudovom građom o hvarskom ustanku koristio se i drugi mletački povjesničar Pietro B e m b o (1470—1547), koji u desetoj knjizi svoje »Rerum venetarum Historiae libri (1487—1513)« spominje i događaje na Hvaru. Ludovik C r i j e v i ć T u b e r o n (1459—1527) u svojem djelu »Commentaria suorum temporum« kratko spominje pučki ustanak, a i D u b r o v a č k i A n o n i m.¹ Posredno ga spominje i Vinko P r i b o j e v i ć u svome poznatom govoru.² Kroz cijelo 16. stoljeće ustanak spominju u svojim relacijama mletački sindici.³

Hvarski povjesničar Aleksandar G a z z a r i (1637—1706) u svom rukopisnom djelu »Avvenimenti storici della città di Lesina compendiate in tre libri«, napisanom oko 1660. godine, govori o pučko-plemićkom sukobu.⁴ Pjesnik Jerolim K a v a n j i n (1641—1714) u svojoj stihovanoj povijesti dalmatinskih gradova, kod opisa Hvara, spominje i pučki ustanak naglašavajući njegovu drastiku. U maloj knjižici, poslanici Albertu Fortisu, Julije B a j a m o n t i (1744—1800) s vrlo pronicavim opservacijama opisuje Hvar i Hvarane. Ovaj racionalistički ustrojen duh govoreći o pučkom ustanku ponajviše komentira događaje iz 1510. u vezi s raspećem.

Brački povjesničar, plemić Andrija C i c c a r e l l i (1759—1823) u svojoj povijesti Brača opisuje pučki ustanak s vrlo oštrim stavom prema pučanima koje smatra okrutnim ubojicama koji su napravili velik pokolj među

¹ L. Crijević Tuberon, 1784; N. Nodilo, 1883.

² V. Pribojević, O podrijetlu i zgodama Slavena, str. 200, 201.

³ Š. Ljubić, 1877. U relacijama L. Veneria i H. Contarena, A. Dieda, P. Justinianija, G.B. Giustiniana.

⁴ Rukopis se nalazi u Kaptolskom arhivu u Hvaru.

hvarskim plemićima. Navodi da su nakon ugušenja ustanka hvarski buntovnici koji su pobjegli na Brač poticali bračke pučane protiv plemića. A. Ciccarelli donosi i jedan dokument iz 1538. godine u kojem se spominje hvarski ustanak i njegove retencije na Braču.⁵

U 19. stoljeću ustanak spominju samo hvarski povjesničari. Jerolim Machiedo objavljuje jedan članak 1862, a u svojoj kršćanskoj povijesti Hvara na nekoliko mjesta spominje događaje iz 1510—1514. Jakov Boglić u prvom dijelu svoje povijesti Hvara (do 1420) ne obrađuje pučki ustanak, već samo usputno spominje neke momente. Doista je šteta da J. Boglić nije obrađio i ustanak, jer je upravo on imao uvid u izvornu građu o ustanku koja se nalazila u zadarskoj gimnaziji gdje je bio profesor i u njegovu arhivu u Hvaru. Arhivu obitelji Ivaneo (Ivanić) kojega je on bio nasljednik!

Tek od Šime Ljubića koji objavljuje dokumente o ustanku i sam ga opisuje, počinje se ustanak spominjati, ali uglavnom pri obradi djela Hanibala Lucića i Petra Hektorovića. Početkom 20. stoljeća (1908—1925) objavljuje Kuzma Vučetić izvore o ustanku poznate pod nazivom »Carte attinenti«.

Prvi i za to vrijeme najcjelovitiji prikaz pučkog ustanka na Hvaru dao je Grga Novak 1918. godine, koristeći se s dva najglavnija izvora: Sanudovim »Dnevnici« i s »Carte attinenti«. Posebno su dobro u tom djelu obrađene društvene prilike na Hvaru kroz 15. stoljeće, bez čijeg se dobra poznavanja ne može razumjeti kompleks događaja iz 1510—1514. Osim što je popularizirao pučki ustanak u nekoliko svojih radova i razmatrao ga u okviru povijesti Hvara i Dalmacije Grga Novak je 1958. godine objelodanio nekoliko nepoznatih dokumenata koji osvjetljavaju lik Matija Ivanića poslije 1514.

Nakon djela G. Novaka o ustanku je pisalo nekoliko autora, ali u tekstu povijesti Dalmacije, pučkih i seljačkih pokreta u Hrvatskoj ili pišući o Luciću i Hektoroviću. Ti radovi u većini nisu bili novi pristupi hvarskom ustanku, već počesto kompiliranje Novakova rada. Izuzetak je Stjepan Antoljak koji je upozorio i na neke nove momente o pučkom ustanku. Nekoliko novih podataka o Matiju Ivaniću i društvenim prilikama toga vremena na Hvaru donio je Niko Duboković Nadalini. Ovaj je autor s nekoliko svojih radova iz srednjovjekovne povijesti otoka Hvara pridonio novom sagledavanju problematike pučkog ustanka. Također je slično koristan i pristup Ive Kasandrića koji je osim podataka o obitelji Ivanić obrađivao i gospodarske prilike na Hvaru toga vremena. Tri nova dokumenta o ustanku donio je Mladen Nikolanci. Posebno su vrijedni radovi Luke Dančevića koji je razradio maritimnu komponentu pučkog ustanka, jedan vrlo važan aspekt zbivanja u hvarskom ustanku.

Iako je izvora objelodanjeno toliko da se već jasno mogu sagledati konture povijesnog značenja pučkog ustanka, treba upozoriti na još nekoliko punktova koji kriju dokumente o njemu. Sanudo bilježi i samo najsažetije prepričava pisma — izvještaje s Hvara o ustanku, a ti se izvještaji moraju naći u venecijanskom arhivu. Luka Jelić u knjizi o Zavodu Sv. Jeronima u Rimu donosi dokumente u kojima se spominje Matij Ivanić, što znači da se u tamošnjem arhivu krije još dragocjenih podataka. Vjerojatno i u vatikanском, jer znamo da je i sam papa posredovao u razmiricama između Matije Lukanića i Tome Griffica. Ovaj drugi se spominje i nakon 1514. u dokumen-

⁵ A. Ciccarelli, 1802. Dokument donosi i K. Kadlec, 1926, str. 229.

tima od kojih je neke objavio Cvito Fisković u radu o ljetnikovcu Hanibala Lučića. Biskupski arhiv u Hvaru vjerojatno će dati novih podataka, a za Kaptolski arhiv u Hvaru znamo da sadržava dosta dokumenata iz tog doba.⁶ Za arhiv Ivanić (Ivaneo) — Boglić — Božić u Hvaru sigurno znamo da ima dokumenata o pučkom ustanku, a na njih je još 1902. upozorio Petar Kasandrić, ali je na žalost taj podatak izmakao pozornosti naših povjesničara.⁷ Dokumenta o ustanku naći će se zacijelo i u drugim dalmatinskim arhivima, a već su poznati neki iz Trogira i s Brača.

Ovom bibliografijom pokušali smo okupiti sve ono što s više aspekata pomaže razumijevanju pučkog ustanka Matija Ivanića i društvenih, gospodarskih i političkih prilika njegova doba.⁸

ANTOLJAK, Stjepan

1956. Bune pučana i seljaka u Hrvatskoj (Matica hrvatska, Zagreb 1956, str. 29 — 46.

BAJAMONTI, Julije

1790. Lettera del signor dottor Giulio Bajamonti Sopra alcune particolarita dell'Isola di Lesina, Napoli 1790, str. 26 — 50.

BERIĆ, Dušan

1956. Osam stoljeća pučkih i seljačkih buna u Hrvatskoj. (Uz knjigu: Stjepan Antoljak: »Bune pučana i seljaka u Hrvatskoj«, Matica hrvatska, 1956). *Mogućnosti*, III, br. 12, Split 1956, str. 965 — 971.

BOGLIĆ, Jakov

1873. Studi storici sull'isola di Lesina, Zadar 1873, str. 113.

1910. Studi storici sull'isola di Lesina (II izdanje), Split 1910, str. 113.

BOŽIĆ, Ivan

1972. Jugoslavenski narodi pod Habsburškom monarhijom i Mletačkom republikom. U: Istorija Jugoslavije (Prosveta), Beograd 1972, str. 123.

BUČIĆ, Remigio

1956. O javnim građevinama i zgradama u Hvaru, *Publikacija Historijskog arhiva — Hvar*, Split 1956.

CRIJEVIĆ TUBERON, Ludovik

1784. Commentaria suorum temporum, tom. II, Dubrovnik 1784, str. 80.

CICCARELLI, Andrija

1802. Osservazioni sull' isola della Brazza e sopra quella nobiltà, Venezia 1802, str. 63 — 65, 163.

CVITANIĆ, Antun

1962. Karakteristike statutarnog uređenja srednjovjekovne bračke komune. *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* XII, br. 3 — 4, Zagreb 1962, str. 202.

1968. Srednjovjekovni statut bračke komune, *Brački zbornik*, VII, Supetar 1968, str. 14.

⁶ V. Dulčić — N. Duboković Nadalini, Inventar Kaptolskog arhiva, Hvar 1972.

⁷ P. Kasandrić, 1902.

⁸ Ovdje donosimo proširenu novim podacima bibliografiju objavljenu kod: N. Petrić Bibliografija o pučkom ustanku Matija Ivanića (1510—1514), *Hvarski zbornik* II, 1974, 87—94.

1974. Pomorsko pravo u srednjovjekovnom hvarskom Statutu, *Hvarski zbornik* II, Hvar 1974, str. 103 — 118.
- ČRNJA, Zvane
1964. Kulturna historija Hrvatske. (Epoha), Zagreb 1964, str. 162—164, 273 — 275.
- ČULINOVIĆ, Ferdo
1951. Seljačke bune u Hrvatskoj (Seljačka sloga), Zagreb 1951, str. 52 — 55.
- DANČEVIĆ, Luka
1974. Pokreti pučana na našem primorju početkom 16. stoljeća (po mletačkim izvještajima). U povodu 460-godišnjice pučkog ustanka na Hvaru i Visu pod vodstvom brodar Matije Ivanića, *Pomorski zbornik* XII, Rijeka 1974, str. 117 — 159.
1974. a Pomorske operacije u pučkom ustanku na Hvaru i Visu, *Hvarski zbornik* II, Hvar 1974, str. 41 — 76.
1974. b Istupanja Matija Ivanića i drugih pučkih vođa pred mletačkom vladom, *Prilozi povijesti otoka Hvara* IV, Hvar 1974, str. 42 — 48.
1975. Hvarski brodar Matij Ivanić — veliki pučki vođa XVI stoljeća, *Pomorstvo* 3—4, Rijeka 1975.
- DELLALE, Ivan
1936. Trogir — vodič po njegovoj historiji, umjetnosti i životu, Split 1936, str. 84.
- DUBOKOVIĆ NADALINI, Niko
1958. Srednjovjekovni i noviji spomenici otoka Hvara. U: Popis spomenika otoka Hvara, Split 1958, str. 73, 74.
1959. a Emancipacija naselja hvarske ravnice od feudalnog oblika crkvene uprave, *Prilozi povijesti otoka Hvara* I, Split 1959, str. 48 — 70; Isto u knjizi: N. Duboković Nadalini, Zapisi o zavičaju, Jelsa 1970, str. 63 — 95.
1959. b Nekoliko topografskih i posjedovnih bilježaka sa Hvara iz XV vijeka, *Prilozi povijesti otoka Hvara* I, Split 1959, str. 44; Isto u knjizi: N. Duboković Nadalini, Zapisi o zavičaju, Jelsa 1970, str. 43.
1959. c Prilog rješenju postanka Hvarske komune, *Prilozi povijesti otoka Hvara* I, Split 1959, str. 17 — 33.
1960. O građevinskom razvoju grada Hvara polovinom XV stoljeća, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* XII, Split 1960, str. 164 — 171.
1962. Samostan i crkva dominikanaca u Hvaru, *Analj Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* VIII — IX, Dubrovnik 1962, str. 439 — 446.
1963. Crkva — tvrđava u Vrboskoj, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* XV, Split 1963, str. 111 — 125; Isto u knjizi: N. Duboković Nadalini, Zapisi o zavičaju, Jelsa 1970, str. 48 — 60.
1965. O fazama razvitka kulture na Hvaru. *Publikacija Historijskog arhiva — Hvar* XIV, Hvar 1965, str. 17, 34.
1973. Geografski položaj grada Hvara i stvaranje njegove kulturne nadgradnje, *Encyclopaedia moderna* VII, br. 22, Zagreb 1973, str. 96 — 100.
1974. Naš zavičaj u doba Matije Ivanića, *Hvarski zbornik* II, Hvar 1974, str. 23 — 40.
1975. Neke misli o Matiju Ivaniću kao vođi pučana, političaru i diplomatu, *Hvarski zbornik*, III, Hvar 1975, str. 159 — 172.
- FARLATI, Daniel
1769. *Illyricum sacrum*, tom. IV, Venetiis 1769, str. 267.
- FISKOVIĆ, Cvito
1946. Gazarovičev ljetnikovac u Visu, *Hrvatsko kolo* 1946, str. 129 — 130; Isto u knjizi: C. Fisković, Baština starih hrvatskih pisaca, knj. II (Matica hrvatska), Split 1971, str. 91 — 92.

1961. Ljetnikovac Hanibala Lucića u Hvaru. *Analiz Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku VIII—IX*, Dubrovnik 1960 — 61, str. 177 — 254; Isto u knjizi: C. Fisković, *Baština starih hrvatskih pisaca*, knj. I (Matica hrvatska), Split 1971, str. 184 — 287.

FORETIĆ, Vinko

1968. Hektorovićevo doba na relaciji Hvar — Korčula — Dubrovnik, *Dubrovnik XI*, br. 3, Dubrovnik 1968, str. 90 — 93; Isto u: *Zbornik radova o Petru Hektoroviću*, Posebno izdanje časopisa *Kritika*, sv. 6, Zagreb 1970, str. 135 — 137.

FRANIČEVIĆ, Marin

1950. 440 godina od Pučkog ustanka na Hvaru, *Borba*, Zagreb 17. V. 1950.
1962. Ličnost i djelo Petra Hektorovića. Predavanja održana u JAZU, sv. 26, Zagreb 1962, str. 36 — 37; Isto u knjizi: M. Franičević, *Književne interpretacije (Naprijed)*, Zagreb 1964, str. 143 — 145.
1973. Hvarski renesansni krug, *Mogućnosti XX*, br. 7, Split 1973, str. 657 — 658.

GABELIĆ, Andro

1973. Pučki ustanak Matija Ivanića (1510 — 1514), *Hvarski zbornik I*, Hvar 1973, str. 13 — 26.

GUGIĆ, Venko

1969. Jedan nepoznati akt hvarskog kneza i providura Piera Semitecola. *Pri-lozi povijesti otoka Hvara III*, Hvar 1969, str. 28 — 42.

JELIĆ, Luka

1902. L'istituto Croato a Roma (Hrvatska knjižarnica), Zadar 1902, str. 127, 129.

KADLEC, Karlo

1926. Statut i reformacije otoka Braća sa zakonima, povlasticama i listovima duždeva za bračku općinu i izvacima iz Ciccarellijeve knjige »Osservazioni sull' isola della Brazza«, *Monumenta historico-juridica Slavorum Meridionalium*, vol. XI (JAZU), Zagreb 1926, str. VII, 229 — 231.

KASANDRIĆ, Ivo

1967. Gratia — poseban oblik agrarno-proizvodnog odnosa na području hvarske komune do XIX stoljeća, *Mogućnosti XIV*, br. 3, Split 1967, 274 — 297.
1970. Postanak i razvoj hvarske komune, *Mogućnosti XVII*, br. 2, Split 1970, str. 223 — 229.
1972. Proizvodni odnosi u hvarskoj komuni od konca XVI stoljeća, *Mogućnosti XIX*, br. 1, Split 1972, str. 75 — 85.
1974. Bitka u Jelsi. *Slobodna Dalmacija*, Split 16. X 1974.
1974. a Hvarska buna, *NIN*, Beograd 15. XII 1974.
1974. b Socijalna struktura hvarske komune i njen utjecaj na pučki ustanak, *Hvarski zbornik II*, Hvar 1974, str. 13 — 22.
1976. Obitelj Ivanić (Ivane) iz Hvara, *Mogućnosti XXIII*, br. 1, Split 1976, str. 117 — 126.

KASANDRIĆ, Petar

1902. »Pisni ljuvene« Hanibala Lucića, *Glasnik Matice dalmatinske. god. II*, knj. II, sv. III, Zadar 1902, str. 270 — 271.

KAVANJIN, Jerolim

1861. Bogatstvo i uboštvo (Narodna tiskarnica dra Ljudevita Gaja), Zagreb 1861, str. 318 — 319; Isto u: J. Kavanjin, *Poviest vangjelska bogatoga a nesrećna Epuluna i ubogoga a čestita Lazara, iliti od štete bogatstva a koristi uboštva*, Stari pisci hrvatski, knj. 22 (JAZU), Zagreb 1913, str. 311.

KERŠOVANI, Otokar

1971. Povijest Hrvata (Otokar Keršovani), Rijeka, 1971, str. 25.

KLAIĆ, Nada

1972. Izvori za hrvatsku povijest do 1526. godine (Školska knjiga), Zagreb 1972, str. 368 — 369.

KOLUMBIĆ, Nikica

1973. Uloga crkvenih dramskih tekstova u razvitku hvarškoga kazališnog života, *Mogućnosti XX*, br. 7, Split 1973, str. 688.

KOMBOL, Mihovil

1961. Povijest hrvatske književnosti do Preporoda (Matica hrvatska), Zagreb 1961, str. 123 — 124.

KRAKOV, Stanislav

1924. Čudotvorni krst, koji je krvlju prokapao. Istorija pučke pobune i pokolja plemića na Hvaru, *Vreme IV*, br. 838, Beograd 1924.

KRASNOV, Đuro

1962. Novac grada Hvara kovan po Mletačkoj republici, *Prilozi povijesti otoka Hvara II*, Hvar 1962, str. 25 — 30.

KUNIČIĆ, Petar

1902. Vrboska i njezine rijetkosti, Sarajevo 1902, str. 8.

1924. Petar Hektorović, njegov rod i Tvrdalj, starogradske i hvarske uspomene, Dubrovnik 1924, str. 13 — 14.

LJUBIĆ, Pere

1930. Petar Hektorović i puk hvarski, *Nova Evropa*, knj. XXI, br. 6, Zagreb 1930, str. 23 — 29.

LJUBIĆ, Šime

1867. Pregled hrvatske poviesti. Rijeka 1867, str. 167 — 171.

1876. Commissiones et relationes venetae, tom. I, Monumenta spectantia histo-

riam Slavorum Meridionalium, vol. VI, (JAZU), Zagreb 1876, str. 137,

1880. 140, 440, 450 — 451; Tom. II, MSHSM, vol. VIII, Zagreb 1877, str. 18, 221 — 222; Tom. III, MSHSM, vol. XI, Zagreb 1880, str. 4, 31, 51, 53.

MACHIEDO, Dmitar

1975. Kaznene odredbe srednjovjekovnog hvarškog Statuta, *Hvarski zbornik III*, Hvar 1975, str. 173 — 183.

MACHIEDO, Jerolim

1862. Atto eroico di cristiana virtù di Giovanni Balci, patrizio lesignano, *La voce dalmatica*, Zadar 4. I 1862.

1872. Memoria di San Prospero (Tipografia di Antonio Zannoni), Split 1872, str. 14, 17 — 18.

MATIĆ, Tomo

1925-27. Hrvatski književnici mletačke Dalmacije i život njihova doba, *Rad JAZU*, knj. 231, Zagreb 1925; knj. 233, Zagreb 1927. Isto u knjizi: T. Matić, *Iz hrvatske književne baštine* (Matica hrvatska), Zagreb — Slavonska Požega 1970, str. 172 — 177.

MEDINI, Milorad

1902. Povijest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku, knj. I (Matica hrvatska), Zagreb 1902, str. 92 — 93.

MODESTIN, Josip

1919. Dr. Grga Novak: Pučki prevrat na Hvaru 1510 — 1514, *Nastavni vjesnik*, knj. XXVII, sv. 1, Zagreb 1918 — 1919, str. 26 — 27.

MOSKATELO, Kuzma

1954. Hanibal Lucić i Hvarska buna, *Riječka revija* III, Rijeka 1954, str. 54 — 60.

NIKOLANCI, Mladen

1974. Tri nova dokumenta o hvarskom pučkom ustanku 1510 — 1514, *Hvarski zbornik* II, Hvar 1974, str. 77 — 86.

NODILO, Natko

1883. Annales Ragusini anonymi item Nicolai de Ragnina. Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, vol. XIV, (JAZU), Zagreb 1883, str. 94.

NOVAK, Grga

1918. Pučki prevrat na Hvaru 1510 — 1514. (Hrvatska štamparija), Split 1918.
1923. Pučka buna na otoku Hvaru. (God. 1510 — 1514), *Novo doba* VI, br. 256, Split 1923, str. 2.
1924. Hvar, Beograd 1924, str. 99 — 113.
1928. Prvi veliki hrvatski pučki ustanak 1510 — 1514. Crno Badnje veče i krvavi Božić, *Obzor*, LXIX, br. 345, Zagreb 1928, str. 6.
1937. Čudo u Hvaru god. 1510, *Mornar* IX, br. 4, Sušak 1937, str. 7.
1944. Prošlost Dalmacije, knj. I, Zagreb 1944, str. 206 — 212.
1945. Matij Ivanić, jedan od prvih hrvatskih boraca za socijalnu pravdu, *Narodni list*, Zagreb 25. XII 1945.
1950. Split u Marulićevo doba. U: Zbornik Marka Marulića (JAZU), Zagreb 1950, str. 82 — 83.
1951. Dalmacija i Hvar u Pribojevićevo doba. Uvod knjizi: V. Pribojević, O podrijetlu i zgodama Slavena (JAZU), Zagreb 1951, str. 9 — 47.
1954. Ustanak pučana. 444. godišnjica oružanog ustanka naroda na Hvaru pod vodstvom Matije Ivanića. *Vjesnik*, Zagreb 30. V 1954.
1956. Hvar (grad). Historija. U: Pomorska enciklopedija, knj. 3, Zagreb 1956, str. 378.
1956. a Hvar (otok). Povijest. U: Pomorska enciklopedija, knj. 3, Zagreb 1956, str. 383.
1958. Nepoznati dokumenti za povijest »Pučkog prevrata na Hvaru 1510 — 1514« i za dalju borbu pučana za ravnopravnost sa vlastelom u komuni Hvara, *Starine JAZU*, knj. 48, Zagreb 1958, str. 387 — 429.
1960. Hvar. U: Enciklopedija Jugoslavije, knj. 4, Zagreb 1960, str. 310.
1960. a Hvar kroz stoljeća (Historijski arhiv — Hvar), 1960, str. 73 — 102.
1961. Petar Semitecolo, posrednik u izmirivanju plemića i pučana i graditelj arsenala, belvedera i teatra u Hvaru, *Zbornik Historijskog instituta JAZU* IV, Zagreb 1961, str. 93 — 171.
1961. a Povijest Splita, knj. II (Matica hrvatska), Split 1961, str. 235 — 236.
1970. Ekonomske, društvene i političke prilike na otoku Hvaru u doba Petra Hektorovića. U: Zbornik radova o Petru Hektoroviću, Posebno izdanje časopisa *Kritika*, sv. 6, Zagreb 1970, str. 7 — 14.
1972. Hvar kroz stoljeća (Izdavački zavod JAZU), Zagreb 1972, str. 73 — 102.

NOVAK, Maja

1965. Autonomija dalmatinskih komuna pod Venecijom (Institut JAZU u Zadru), Djela, knj. III, Zadar 1965, str. 86.

NOVAK, Tonko

1974. Ribarstvo i ribari u staroj hvarskoj komuni, *Hvarski zbornik II*, Hvar 1974, str. 95 — 102.

PETRIĆ, Nikša

1974. Bibliografija o pučkom ustanku Matija Ivanića (1510 — 1514), *Hvarski zbornik II*, Hvar 1974, str. 87 — 94.
1974. a Hvarska buna u hrvatskoj književnosti, 15 dana, god. XVII, br. 8, Zagreb 1974, str. 36 — 38.

PETRINOVIĆ, Ivo

1954. Buna hvarskih pučana. U povodu 444-godišnjice, *Slobodna Dalmacija*, Split 21. V 1954.

POLITEO, Fani

1395. Hektorovići i odnosi pučanstva i plemstva. *Narodna odbrana X*, br. 34, str. 550 — 551, br. 35 — 36, str. 582, Beograd 1935.

PRIBOJEVIĆ, Vinko

1532. Oratio de origine successibusque Slavorum. Venetiis 1532; V. Pribojević, O podrijetlu i zgodama Slavena. Priredio Grga Novak, preveo Veljko Gortan (JAZU), Zagreb 1951.

RAČIĆ, Nikša

1970. Lokalitet Tvrdalj i Hektorovićeve misaone preokupacije na uklesanim natpisima, *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku XII*, Dubrovnik 1970, str. 270 — 271.

RAČKI, Franjo

1874. Hanibal Lucić, *Stari pisci hrvatski*, knj. 6 (JAZU), Zagreb 1874, str. XL — XLI.

RADOVIĆ, Rajko

1937. Seljački ustanak na Hvaru u XVI vijeku, *Jugoslavenski list XX*, br. 243, Sarajevo 1937, str. 4.

RAVLIĆ, Jakša

1954. Hvar Hanibala Lucića, *Mogućnosti I*, br. 8, Split 1954, str. 531 — 537.
1954. a Politički pogledi Hanibala Lucića, 1485 — 1553, *Historijski pregled*, br. 2, Beograd 1954, str. 27 — 31; Isto u knjizi: J. Ravlić, *Rasprave iz starije hrvatske književnosti (Matica hrvatska)*, Zagreb 1970, str. 25 — 33.

R.R.

1938. Seljački ustanak na Hvaru u 16. stoljeću, *Kultura III*, br. 7, Zagreb 1938, str. 5 — 6.

SANUDO, Marin

1863. Odnosaji skupnovlade mletačke prema Južnim Slavenom, *Arhiv za povjestnicu jugoslavensku VI*, uredio Ivan Kukuljević Sakcinski, U Mletcih 1863, str. 344 — 346, 348, 350 — 355, 365, 369 — 370, 375, 378, 379 — 388, 398, 404, 419 — 420, 422, 433 — 435.
1883. I Diarii, tom. X, Venezia 1883, str. 527 — 528, 545, 623 — 625, 645, 694,
1884. 706, 819, 852: tom. XI, Venezia 1884, str. 10, 85 — 86, 317, 350, 596, 720;
1886. tom. XII, Venezia 1886, str. 21, 34, 72, 176, 179, 408; tom. XIV, Venezia

1887. 1886, str. 215, 258, 321, 396, 569, 599 — 600, 601 — 604; tom. XV, Venezia 1886, str. 12, 25 — 26, 131, 151 — 156, 186, 220 — 224, 239, 348, 480, 552; tom. XVI, Venezia 1886, str. 370, 604; tom. XVIII, Venezia 1887, str. 179, 185, 439 — 441, 459; tom. XIX, Venezia 1887, str. 49 — 50, 92, 123, 143, 152, 165, 170, 176, 180 — 181, 183, 302 — 303.

STANOJEVIĆ, Gligor

1970. Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI — XVIII veka, Beograd 1970, str. 47 — 49.

STIPIŠIĆ, Jakov

1960. Jedna burna skupština pučana na Hvaru 1649. g., *Zbornik Historijskog instituta JAZU* 3, Zagreb 1960, str. 331 — 341.

ŠIDAK, Jaroslav

1946. Društvene borbe u povijesti hrvatskog i srpskog naroda, *Republika* II, br. 6, Zagreb 1946, str. 497.
1952. Historijska čitanka za hrvatsku povijest I. Do ukidanja feudalnih odnosa u Hrvatskoj god. 1848. (Školska knjiga), Zagreb 1952, str. 102 — 105.
1960. Hrvati. U: Enciklopedija Jugoslavije, knj. 4, Zagreb 1960, str. 48.
1960. a Ivanić Matij. U: Enciklopedija Jugoslavije, knj. 4, Zagreb 1960, str. 402 — 403.

ŠVELEC, Franjo

1973. »Robinja« H. Lucića, *Mogućnosti* XX, br. 7, Split 1973, str. 676, 677.

TADIĆ, Jorjo

1959. Mletačka republika i Dalmacija. Hvarska buna. U: *Historija naroda Jugoslavije* knj. II (Školska knjiga), Zagreb 1959, str. 267 — 271.

TARTAGLIA, Gvido

1918. Dr. Grga Novak: Pučki prevrat na Hvaru 1510 — 1514, *Hrvatska njiva* II, br. 28, Zagreb 1918, str. 487 — 488.

VODNIK, Branko

1913. Povijest hrvatske književnosti, knj. I (Matica hrvatska), Zagreb 1913, str. 114 — 116, 124 — 125.

VRŠALOVIĆ, Dasen

1968. Povijest otoka Brača, Brački zbornik 6, Supetar 1968, str. 172, 220 — 221.

VUČETIĆ, Kuzma

- 1908-1925. Sommario preso dalle Carte attinenti alla Miracolosa Crocetta della Chiesa Cattedrale di Lesina, *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, br. XXXI, XXXIII — XLVII—XLVIII, Split 1908, 1910 — 1924—25, na koricama časopisa.

WEIN, Martin

1966. Dođoh, vidjeh, zapisah. Zapisi očevidaca u pet stoljeća. (Ich kam, sah und schrieb). Preveo i hrvatsko izdanje dopunio Leo Držić (Epoha), Zagreb 1966, str. 302 — 304.

S u m m a r y

WORKS ON THE COMMONERS' REVOLT LED BY MATIJA IVANIĆ

The author gives a bibliography of the 1510—1514 revolt in Hvar, with a brief survey of the historiographical research into this important event in Croatian medieval history. The scope of the revolt shook Venetian Dalmatia and had an impact on the whole area along the eastern Adriatic.

The most important data on the revolt were recorded by a contemporary of the events, the Venetian historian, Marin Sanude. Two others contemporaries Pietro Bembo and Ludovik Crijević Tuberon, also recorded the revolt in their works. Many Venetian reports mention the revolt throughout the 16th century and other mentions can be found by Dalmatian historians until the 20th century. Šime Ljubić and especially Grga Novak give elaborate accounts of the revolt, since when it has been dealt with by many Yugoslav historians.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU — INSTITUT ZA HRVATSKU POVIJEST

INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
ИНСТИТУТ ХОРВАТСКОЙ ИСТОРИИ

RADOVI

10

ZAGREB

1977

UREDNIČKI ODBOR

Ljubo BOBAN, Ljubiša DOKLESTIĆ, Josip ADAMČEK, Hrvoje MATKOVIĆ

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

JOSIP ADAMČEK

UREDNIK

NIKŠA STANČIĆ

Radovi 10

Izdavač

**Sveučilište u Zagrebu
Centar za povijesne znanosti
Odjel za hrvatsku povijest
Zagreb, Krčka 1.**

Za izdavača

dr Josip Adamček

Prijevod

dr Vera Andrassy (engleski)

dr Blanka Jakić (njemački)

Nada Cekić (ruski)

dr Vlasta Vince (slovenski)

Lektor i korektor

Branko Erdeljac

